

B.A. 3rd Semester (Honours) Examination, 2018 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Paper : CC-VI

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words as far as practicable.*

1. संस्कृतभाषया देवनागरी लिप्या च ग्रहन दशकं समाधेयम्। प्रति विभागात् न्यूनातिन्यूनम् ग्रहनत्रयम् समाधेयम्।
2×10=20
- निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে দশটি প্রশ্নের উত্তর লেখো। প্রতিটি বিভাগ থেকে অন্ততঃপক্ষে তিনটি প্রশ্নের উত্তর করতে হবে। প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় এবং দেবনাগরী লিপিতে লিখতে হবে।

'ক'-বিভাগ:

'ক'-বিভাগ

- (a) छन्दोमञ्जरी केन प्रणीता?
छन्दोमञ्जरी के रचना करेछेन?
- (b) वृत्तस्य लक्षणं किम्?
वृत्तस्य लक्षणं की?
- (c) का खलु यति?
यति काके बले?
- (d) वसन्ततिलक छन्दसः लक्षणं लिख्यताम्।
वसन्ततिलक छन्दस्य लक्षणं लेखो।
- (e) छन्दसि दीर्घ मात्रा कदा भवति?
छन्दसि दीर्घ मात्रा कथन हय?

'ख'-विभाग:

'ख'-विभाग

- (f) वामनानुसारेण 'रीति'-शब्दस्य अर्थं लिख्यताम्।
वामनानुसारे रीति शब्दस्य अर्थं लेखो।
- (g) वामनानुसारेण को नाम अलंकारः?
वामनानुसारे अलंकार शब्दस्य अर्थं लेखो।

- (h) 'तासां पूर्वा ग्रह्या गुणसाकल्यात्' - आलोच्यताम्।
 'तासां पूर्वा ग्रह्या गुणसाकल्यात्' - उक्तिं संक्षेपे आलोचना करो।
- (i) काव्यांगानि कानि भवन्ति?
 काव्याङ्गं कौनञ्जलि?
- (j) 'न कतकं पङ्क प्रसादनाय' - आलोच्यताम्।
 'न कतकं पङ्क प्रसादनाय' - उक्तिं संक्षेपे व्याख्या करो।

'ग'-विभागः

'ग'-विभाग

- (k) अर्थान्तरन्यास इत्यस्य कोऽर्थः।
 अर्थान्तरन्यास पदটির অর্থ লেখো।
- (l) उत्प्रेक्षायाः संज्ञा प्रदेया।
 উৎপ্রেক্ষা অনংকারের সংজ্ঞা লেখো।
- (m) साहित्यदर्पणस्य कस्यापि टीकाकारस्य नाम, तस्यापि टीकायाः नाम लिख्यताम्।
 সাহিত্যদর্পণ গ্রন্থের একজন টীকাকার ও তাঁর টীকার নাম লেখো।
- (n) उपमानोपमेययोः को भेदः?
 উপমান ও উপমেয়ের পার্থক্য কী?
- (o) रूपकालंकारस्य उदाहरणं लिख्यताम्।
 রূপক অনংকারের একটি উদাহরণ লেখো।

2. अधःसंस्थितेषु प्रश्नेषु यथाकामं चतुष्टयं समाधीयताम्। तेषु यत्किञ्चन द्वितयं संस्कृतभाषया लिख्यताम्।

5×4=20

নীচের প্রশ্নগুলির মধ্যে যৈ কোনো চারটি প্রশ্নের উত্তর দাও। তার মধ্যে দুটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় লেখো।

- (a) चरणविश्लेषणपूर्वकम् छन्दो निर्णयः कर्तव्यः।
 চরণবিশ্লেষণ করে ছন্দ নির্ণয় করো।
 तव भवतु विड़ौजा प्राज्यवृष्टिः प्रजासु।
- (b) उदयति हि स तादृक क्वापि वैदर्भीरीतौ सहृदय हृदयानां रज्जकः कोऽपि पाकः - व्याख्यायताम्।
 उदयति हि स तादृक क्वापि वैदर्भीरीतौ सहृदय हृदयानां रज्जकः कोऽपि पाकः - वृत्तिं व्याख्या करो।

अथवा,

पूर्व नित्याः - विश्लेष्यताम्।

पूर्व नित्याः - उक्तिं विश्लेषण करो।

(c) অলংকার: নির্ণীয়তা।

অলংকার নির্ণয় করো।

অবিদিতগুণাপি সত্কবিভগিতি:

কর্ণেষু বমতি মধুধারাম্।

অনধিগতপরিমলা হি হরতি

দৃশং মালতীমালাম্।।

অথবা,

মধুর: সুধাবদধর: পল্লবতুল্যো

অতিপেলব: পাণি:।

চকিতমৃগলোচনাভ্যাং সদৃশী

চপলে চ লোচনে তস্যা:।।

(d) বৈষম্যং লিখ্যতাং —

বৈষম্য লেখো —

উপমা - অতিশয়োক্তি:

(e) বামনানুসারেণ কবে: ভেদ: আলোচ্যতাং।

বামনানুসারে কবিদের ভেদ আলোচনা করো।

(f) টীকা লিখ্যতাং -

টীকা লেখো:

প্রসাদগুণ: অথবা অজোগুণ:

প্রসাদ গুণ অথবা অজোগুণ:

3. অধোলিখিতৈভ্য প্রশ্নেভ্য প্রশ্নদ্বয়ং সমাধেয়ম্।

10×2=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে দুটি প্রশ্নের উত্তর লেখো।

(a) 'রীতিরাত্মা কাব্যস্য' - আলোচ্যতাং।

বামনানুসারে উক্তিটি আলোচনা করো।

(b) ইন্দ্রবজ্রবংশস্থবিলয়ো: লক্ষণোদাহরণপুর:সরম্ আলোচনা করণীয়া।

ইন্দ্রবজ্রা ও বংশস্থবিল ছন্দের লক্ষণ ও উদাহরণ আলোচনা করো।

(c) শ্লেষনিদর্শনয়ো: লক্ষণোদাহরণ - পুর:সরম্ আলোচনা করণীয়া।

শ্লেষ ও নিদর্শনা অলংকারের লক্ষণ ও উদাহরণ আলোচনা করো।

(d) বামনানুসারেণ কাব্যভেদ: আলোচ্যতাং।

আচার্য বামনের মতানুসারে কাব্যের শ্রেণিবিভাগ আলোচনা করো।